

Národní památkový ústav
Došlo: 2022-09-27 10:10:39
Č. j.: NPU-310/79842/2022
Listů: 4 Příloh: 0

106 959

1001991689

MKCRX00ITA7E

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkcr.cz

Rozhodnutí nabylo právní moci: 14. 9. 2022

za správnost:

V Praze dne 19. 8. 2022
Č. j. MK 49332/2022 OPP
Sp. zn. MK-S 8171/2022 OPP
Vyřizuje: Mgr. Ivana Brožová

Obec Kuks
Kuks č. p. 12
544 43 Kuks

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, oba ve znění pozdějších předpisů, **prohlašuje** „klenutý kamenný mostek“ na pozemku p. č. 715 a 716, k. ú. Kuks, obec Kuks, okres Trutnov, Královéhradecký kraj, za kulturní památku.

V tomto řízení dle § 27 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, je účastníkem řízení Obec Kuks, sídlo: Kuks č. p. 12, 544 43 Kuks, IČO: 00278025.

Nedílnou součástí výroku tohoto rozhodnutí je příloha s orientačním záznamem umístění kulturní památky do kopie katastrální mapy. Nedílnou součástí rozhodnutí je příloha s identifikační fotografií kulturní památky.

Odůvodnění

Ministerstvo kultury obdrželo dne 20. 6. 2022 podnět k prohlášení kamenného klenutého mostku v Kuksu, za kulturní památku. Podnět podal **Národní památkový ústav, územní**

odborné pracoviště v Josefově. Ten v tomto podnětu č. j. NPU-362/49116/2022 ze dne 13. 6. 2022 uvádí následující památkové hodnoty objektu: „*Objekt kamenného klenutého mostku je zcela autenticky dochován a dokumentuje stavební komunikační práce na konci 18. a v počátku 19. století a je ukázkou cestářského řemesla té doby. Stavba dokládá neobvyklé komunikační řešení tzv. mimoúrovňové křižovatky cest v extravilánu obce, mostek je příkladem zdařilé řemeslné úrovně u tohoto druhu komunikačních staveb. Kamenicko řemeslné dílo pochází pravděpodobně z počátku 19. století a je významným dokladem krajinářského prvku v obci Kuks.*“

Popis, současný stav a datace objektu dle podnětu Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově, č. j. NPU-362/49116/2022 ze dne 13. 6. 2022:

Popis objektu:

Klenutý kamenný mostek se nachází nad železniční tratí ve vzdálenosti cca 80 m jižním směrem, nad starým špitálním hřbitovem a je mimoúrovňovou křižovatkou cest ve směru S-J (vlastní mostek) a V- Z (cesta Slotov-Kašov). Mostek je sklenut valenou klenbou s plným obloukem, síla (dimenze) klenby byla vystavěna z klenáků lichoběžníkového tvaru, podpěrné zdivo a nadezdívka jsou složeny z nepravidelných kamenů a jeho niveleta činí 3 m. Rozpon klenby je 290 cm. Podpěrné (podporovací) zdivo přechází na obou stranách mostu po pravé i levé straně do opěrných šikmých zdí složených z kvádrového zdiva, na SZ straně o délce 80 cm, na JV straně 180-200 cm délky. Kameny jsou přesně opracovány a sesazeny na sraz. Spodní pochozí těleso (komunikace pod mostkem) je vyskládáno z nepravidelných velkých hladkých valounů, spáry jsou vyplněny zeminou se štěrkem. Mostovka (tzv. pochozí vrchní těleso) objektu má šíři 5,8 m a délku 11 m, po krajnicích (pravé a levé straně) jsou umístěny 2x4 pískovcové oblé nízké patníky a postupně zarůstá nízkou vegetací.

Současný stav:

Klenutý kamenný mostek je celkově v uspokojivém stavebně technickém stavu, na komunikačním objektu byly místy zjištěny pouze menší statické poruchy. V minulosti nebyla stavba nijak upravována a její podoba zůstala od počátku 19. století nezměněna. Objekt však ohrožuje náletová vegetace v jeho blízkosti, která svým kořenovým systémem narušuje především opěrné kamenné zdi a vede tak k jejich postupné destrukci.

Datace:

Stavba klenutého kamenného mostku pochází pravděpodobně ze samého počátku 19. století.

K tomuto podnětu bylo přiloženo i vyjádření příslušné obce s rozšířenou působností a krajského úřadu.

Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury a památkové péče, ve svém vyjádření č. j. KUKHK-18672/KP/2022-5 ze dne 14. 6. 2022 **doporučuje** prohlášení předmětné věci za kulturní památku a uvádí: „*Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, při posuzování řešeného návrhu vycházel z dostupné literatury, historických mapových podkladů a leteckých snímků. Rovněž tak vzal v potaz dostupnou historickou ikonografii Hospitalu Kuks. Mimo to provedl obhlídku předmětného mostku na místě samém.*

Předmětný klenutý kamenný mostek je situován jižně od areálu Hospitalu Kuks ve vyvýšené poloze poměrně blízko za železniční tratí z Jaroměře do Dvora Králové. Mostek je jednoobloukový s valenou klenbou, provedený z pravidelně opracovaných kvádrů. Mostovka je po obou stranách omezena pískovcovými patníky (podrobný popis mostu - viz Návrh na prohlášení věci za kulturní památku, vypracoval: PhDr. Viktor Blažek, NPÚ, ú. o. p. v Josefově, datum: 5/2022).

Mostek je součástí komunikace vedoucí od jihozápadního okraje zahrady Hospitalu Kuks ke

krucifixu a dvojici památných lip nad obcí Zaloňov při cestě K Žirči. S jeho pomocí křížuje předmětná komunikace starší cestu vedoucí z osady Slotova k obci Kašov. Volba provedení křížení těchto cest pomocí kamenného mostku vycházela z konfigurace terénu dochované do současnosti, kdy starší cesta vede v úseku od Slotova poměrně úzkou prohlubní. V další části trasy v malé vzdálenosti za mostkem však již tato cesta vystupuje z dolíku na úroveň okolního terénu. Nicméně její křížení pomocí mostku se v daném místě jeví s největší pravděpodobností jako jediné možné.

Z dostupných mapových a obrazových podkladů a z dostupné literatury vyplývá, že na počátku 18. století zde existovala cesta odbočující z hlavní spojnice zámku v Kuksu a Hospitalu východním směrem. Tato cesta obloukem obcházela areál Hospitalu na východní straně, na okraji obce Slotov se křížila s cestou procházející Slotovem západním směrem k obci Kašov a pokračovala rovněž dále jižním směrem. Tato situace cest nacházejících se v poloze jižně od Hospitalu Kuks je zaznamenána na dochovaných mapových podkladech z druhé poloviny 18. století (např. mapa panství Choustníkovo Hradiště z roku 1754, mapa I. vojenského mapování dokládající stav v místě v letech 1764 - 1768). Náznak změny této situace je patrný na vojenské mapě pruského vojenského kartografa Friedricha Wilhelma Carla von Schmettau z roku 1789 (viz <http://chartae-antiquae.cz>). Zde je již zakreslena cesta obcházející areál Hospitalu na západní straně. Je však otázkou, jak přesný a odpovídající realitě je tento mapový podklad právě v tomto ohledu, neboť hlavním záměrem bylo evidentně zaznamenání postavení vojenských jednotek. Jednoznačný doklad stávající situace tak přináší až mapa stabilního katastru a mapa II. vojenského mapování, tedy mapy dokládající situaci před polovinou 19. století. Mostek tak pravděpodobně vznikl někdy na přelomu 18. a 19. století či na počátku století devatenáctého (patníky vymezující krajnice mostovky jsou svým vzhledem velmi podobné patníkům lemujícím silnici k josefovské pevnosti). Na starším z těchto dvou mapových podkladů - mapě stabilního katastru - je patrná ještě původní cesta obíhající areál Hospitalu podél jeho východní strany a pokračující po křížení se slotovskou cestou dále k jihu (viz výše). Zároveň je zde však již zakreslena nová cesta vedoucí podél západní strany areálu, přetínající cestu ze Slotova do Kašova pomocí předmětného mostku a pokračující dále jižním směrem ke křížku s lipami a k Zaloňovu. Mostek je zde zakreslen jako kamenná stavba. Na mapě II. vojenského mapování, která vznikla o něco později než mapa stabilního katastru, už nenajdeme jižní úsek cesty procházející po východní straně Hospitalu, neboť tato cesta končí ve Slotově, obdobně jako je tomu i v současnosti. Další vývoj sítě cest v daném prostoru ovlivnila výstavba železniční tratě Jaroměř - Dvůr Králové - Horka u Staré Paky, na níž byl zahájen provoz v roce 1858. Již existující cesty sice nebyly vlastní výstavbou trati přerušeny, nicméně část starší cesty procházející Slotovem a vedoucí dále k západu směrem na Kašov postupně ztrácí v úseku od západního konce obce k místu, kde prochází pod předmětným mostkem, na významu a v podstatě zaniká, byť je v terénu stále patrná a rovněž její průchod pod tratí je stále zachován. Nicméně došlo zde k navýšení terénu u trati a reálně nelze tuto komunikaci v daném úseku k průchodu pod železniční tratí využít. Další část až k mostku je v současnosti zarostlá náletovými dřevinami. V pozdějším období ztratila na významu rovněž část nové komunikace vedoucí za mostkem směrem k Zaloňovu a hlavní komunikaci zaznamenanou na současných mapách tak zůstala komunikace procházející podél západního okraje areálu Hospitalu dále přes železniční trať, kde v blízkosti mostku navazuje na cestu západním směrem ke Kašovu. Kamenný jednoobloukový mostek je tak v současnosti jedním z posledních dokladů původní historické sítě cest v daném místě a jejího vývoje.

Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, na základě provedené obhlídky mostku konstatuje, že jeho stavebně technický stav je dobrý. Poznává, že v souvislosti s rozsáhlou akcí obnovy Hospitalu Kuks realizovanou v letech 2007 - 2014 bylo nutno řešit dopravní obslužnost stavby. Z tohoto důvodu byla zpevněna cesta vedoucí podél západní strany areálu Hospitalu přes železniční

trať směrem na Kašov. Zpevnění cesty pro vozidla stavby předcházely archeologický výzkum její části navazující na areál dané národní kulturní památky. Tento výzkum odkryl části původních povrchů obou historických komunikací, tj. jak starší cesty ze Slotova do obce Kašov, tak novější cesty z Kuksu k Zaloňovu. Povrch starší cesty procházející v prohlubni pod mostkem je tvořen nepravidelnými pískovcovými kvádry. Novější cesta, jejíž součástí je předmětný mostek je pokryta štětem. Výzkum rovněž odhalil zpevnění bočních stran zahloubené starší cesty, a to opět pomocí pískovcových kvádrů. Zjištěné situace byly zaznamenány a opět zakryty. V současnosti je okolí mostku opět skryto pod zeminou a náletovými dřevinami. Avšak co se týká úseku novější cesty vedoucí přes most dále k zaloňovským lípám a křížku, tento je stále v terénu patrný a započaly práce na jeho obnově. Podél celého úseku vedoucího mezi poli směrem k lípám byly v nedávné době vysázeny ovocné stromy jako základ budoucí aleje.

Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, má za to, že předmětný mostek je významným dokladem vývoje cestní sítě v 18. a 19. století. Zároveň je svědectvím vysoké úrovně cestářského řemesla dané doby a jedním z mála dochovaných příkladů, kdy silniční mostek sloužil k vytvoření křížení dvou cest, a nikoliv k překlenutí vodního toku či terénní nerovnosti. Nelze opominout ani to, že uvedený mostek je rovněž dokladem historie daného místa, a především rozvoje jeho spojení s nejbližším okolím. Vzhledem k současným snahám obnovit téměř zaniklou část komunikace od mostku směrem k Zaloňovu, je Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, toho názoru, že předmětný mostek, jako nedílná součást této komunikace, zůstane zachován. “

Městský úřad Dvůr Králové nad Labem, odbor školství, kultury a sociálních věcí, ve svém vyjádření č. j. MUDK-ŠKS/48317-2022/nvk 16115-2022 ze dne 30. 5. 2022 také doporučuje prohlášení předmětné věci za kulturní památku a uvádí: „Klenutý kamenný mostek se nachází jižně od starého špitálního hřbitova, historicky přes něj vedla úvozová cesta na Zaloňov. Pod klenutou částí vedla úvozová cesta směrem na Kašov, v současnosti vede cesta mimo mostek. V letošním roce 2022 byla obnovena cesta (pro pěší a cyklisty) směrem ke křížku nad Zaloňovem a po jedné straně bylo vysázeno 100 kusů ovocných stromů. (...) Jedná se o kvalitní kamenicky provedenou konstrukci kamenného klenutého mostku, zachovanou z počátku 19. století. Stavba dokládá neobvyklé komunikační řešení tzv. mimoúrovňové křižovatky cest v extravilánu obce, urbanisticky se jedná o významný prvek na historických úvozových cestách.“

Ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byl o zahájení řízení o prohlášení předmětné věci za kulturní památku dopisem č. j. MK 44419/2022 OPP ze dne 22. 7. 2022 vyrozuměn vlastník této věci, a v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, mu bylo umožněno, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k podkladům, které Ministerstvo kultury v průběhu řízení shromáždilo. Vlastník této možnosti nevyužil.

Po vyhodnocení všech výše uvedených podkladů dospělo Ministerstvo kultury k následujícímu závěru:

Předmětný kamenný jednoobloukový most s valenou klenbou, vystavěný z opracovaných kvádrů pravděpodobně na samém počátku 19. století, dokládá vysokou úroveň kamenického a cestářského řemesla této doby.

Byl vystavěn v místě křížení cest, které časem ztratily na významu a částečně do dnešní doby zanikly. Starší cesta vedla ze Slotova do Kašova a novější, které součástí je i kamenný mostek, vedla z Kuksu do Zaloňova. Povrch starší cesty procházející v prohlubni pod

mostkem byl tvořen nepravidelnými pískovcovými kvádry. Novější cesta, jejíž součástí je předmětný mostek, byla pokryta štětem. Předmětný mostek tak zůstává důležitým autentickým dokladem této historické sítě cest na daném místě, i zajímavého a nezvyklého řešení mimoúrovňové křižovatky cest v extravilánu obce.

Klenutý kamenný mostek je v současnosti v celkově uspokojivém stavebně technickém stavu. Pro hodnoty architektonické, řemeslné, urbanistické a historické a jako projev tvůrčích schopností a práce člověka, splňuje podmínky ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, pro prohlášení věci za kulturní památku.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení rozklad. Lhůta pro podání rozkladu počíná běžet podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu den následující po dni, kdy bylo toto rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastižen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v tomto případě lhůta pro podání rozkladu). Doručení písemnosti pomocí datové schránky upravuje § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který rovněž stanoví přednostní doručování dokumentů prostřednictvím datové schránky. Nepřihlásí-li se adresát do své datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty. O rozkladu proti tomuto rozhodnutí rozhoduje ministr kultury. Rozklad se podává u Ministerstva kultury na výše uvedenou adresu.

Mgr. Ing. Eva Trejbalová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

Stejnopis rozhodnutí:

Národní památkový ústav, generální ředitelství

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově

Městský úřad Dvůr Králové nad Labem, odbor školství, kultury a sociálních věcí

Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury a památkové péče

Příloha:

- I. Orientační zakres umístění kulturní památky do kopie katastrální mapy
- II. Identifikační fotografie kulturní památky.

**Příloha č. II: Identifikační fotografie kulturní památky – nedílná součást rozhodnutí
č. j. MK 49332/2022 OPP ze dne 19. 8. 2022.**

